

Bonde / Jøssa Rýsýa¹ / Magnus Oyarsson / Eringisl Bæinczson · Thrifwin Sysloman, Thore Stakge, Karl · j Lythesrydh² · / Niclis Jonsson / Jon Ormsson / oc Hithin j Æskhulte³ / Til huilkins breffs mere wisso · oc bewaring mæthan wý siælf ey · jncighle hafuom wý bethomps medb beggias wara samthykt jncighle fore thetta breff · fornempda herra · Pæthers j Linderass · / oc Pæthers Bonda · / oc jac Haquon Dyekn · j hæratzhøfthinga stadh · sittiane som skilde fore fæstinne · sæter mit jncighle hær fore. Datum in Bretzstadhathinge · anno Dominj Mccclxxxprimo · die beatj Johannis baptiste. 25

På baksidan: Karstorp

Sigill: nr 1 saknas, men sigillremsan är bevarad; nr 2 runt av mörkbrunt vax, skadat, 2,5 x 1,9 cm, ofärgad tygpåse (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 552 f.): : [.] Pe[.]r[...r[.]ngis[...]; nr 3 endast sigillremsa och ofärgad tygpåse. 30

Text på sigillremsorna: nr 1: S' dominj Petri de Linderas; nr 2: Petri Bonda; nr 3: Haquinj Dyekn.

Angående övrig text på sigillremsorna nr 2–3 se DS nr 10422.

28 baptiste] *Härefter radutfyllande tecken.*

¹ Om namnet, troligen identiskt med det fornsvenska appellativet *rysia* 'ryssja', se L. Peterson, *Nordiskt runnamnslexikon* (2007), s. 186. ² Luttersjö i Flisby socken. ³ Åskhult i Norra Solberga socken.

10424

1381 juni 24

Vadstena

Nils Arvidsson och hans hustru Bothild Jönsdotter genomför jordskifte med Vårfruklostret i Vadstena med abbedissans och konventens samtycke. Utfärdarna ger klostret 3 ½ attungar jord i Hygnestad i Harstads socken (nu i Väderstads och Hovs socknar) med alla tillagor i Göstrings härad mot 3 attungar jord i Nässja i Ekebyborna socken i Bobergs härad. Skulle egendomen avhändas klostret, vilket Gud förbjude, ska utfärdarna och deras arvingar ersätta klostret i enlighet med den överenskommelse som träffats mellan klostret och utfärdarnas företrädare ("vina", se not 1). Utfärdarna avhänder sig och sina arvingar egendomen, överlåter den till Vårfruklostret i Vadstena som evig ägodel och ger härads hövdingen i Göstrings härad fullmakt att fastfara egendomen på tinget enligt landslagen.

Utfärdarna beseglar tillsammans med Bo Jonsson, drots i Sverige, utfärdarens bror Anders Torstensson, Bo Jönsson, bror till utfärdarens hustru, och Peter Tomasson.

Orig. på perg. (26,8 x 15,3 cm, uppveck 2,6 cm; 18 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11923.

Regest: RPB nr 1593.

Om Nils Arvidsson (schack), härads hövding i Bobergs härad, se J. E. Almquist, *Lagsagor och domsagor i Sverige I* (1954), s. 290, och G. Sparrlöf i *Släkt och hävd* 2001, s. 145 ff. Om hans hustru Bothild Jönsdotter och hennes bror, sigillanten Bo Jönsson, se Sparrlöf, a.a., s. 140 ff; om Anders Torstensson (tre liljor), som sannolikt var halvbror till Nils Arvidsson, se Almquist, a.a., s. 285, samt kommentar till DS nr 9702.

Om Peter Tomasson (Hännebjörkeätten, tre rosor) se kommentar till DS nr 10320.

Skrivaren separerar fadersnamn och *-son* med spatier av varierande längd och genom bruk av intitalt runt s.

Alla the thætta bref høra ælla see helsa iac Niclis Arwidz *son* oc min hustru Botilda Jonis dotter æwærdhelika *medb* warom Herra. Thæt scal allom vitærlikit vara · at wi kænnooms os hawa giort skipte *medb* Vara fru klostre j Watzstenum *medb* abbadisanna oc conuentonna ther sama stadz samthykkio oc godhuilia · j sua matto som hær æftir næmpnis / at wi giwm
 5 fornæmpdo Varafu klostre vart gooz j Høghnestadhom halfwan fiærdha attung i Hardstadha sokn i Gilstringx hærådhe liggjande *medb* hws · akir · oc æng · oc skoghom oc fiskewatnom oc *medb* allom thæs tillaghom · som ther tilliggia · oc tillighat hawa af allir i vato oc thørrø nær by oc fiærdhe / ængo vndan takno oc hwarghin stækt · fore klostersens gooz j Næsiom som æru thre attunga · iordh j Ekby sokn · i Bobergx hærådhe. Kan thæt oc sua wara / som
 10 Gudh fore biudhe at thæt gozit / Høghnastadha fore klostreno hindris / ælla i nokor matto af gaar bindom wi os til oc wara arfwā / at klostreno ther fult fore gōra æftir thera vilia som tha æru j klostreno · oc vara vina¹ a bæggia væghna. Afhændom wi os / thætta forskrifna gooz Høghnastadha oc varom arfwom · oc til eghnom thæt Varofru klostre i Watzstenom til æwærdhelike ægho · Oc gifwm wi hærædzhøfdhingianom i Gilstringx hærådhe · fult vald oc
 15 makt at fastfara thæt æftir lanzsens laghum a thinge. Til vitnisbyrdh oc mere stadhfæsto sætiom wi var incighle fore thætta bref ok bedhoms hedherlika manna incighle som ær / Boo Jons sons drotzete j Swerike / oc mins brodhors Andrisa Thorstens sons / · oc mina hustru brodhors Boo Jonis sons · oc Pæters Thomas sons · fore thætta bref *medb* warom eghnom. Scriptum Watzstena / anno Domini M^o ccc^olxxx^o primo · jn festo sancti Johannis baptiste.

20 På baksidan: Littera Nicolai Aruidzson super iijj attungis in Høghnestadhom
 S ii²
 Gilstringx hærådhe
 (halvt kors)

25 Sigill: nr 1 runt av mörkbrunt vax på kaka av ofärgat vax, diameter 2,2 cm, blå tygpåse (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 212): S' Nicolai [A]rvidhr; nr 2 runt av ofärgat vax, skadat, diameter 2,6 cm, blå tygpåse (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 427): S' Botilde Ienese do[...]; nr 3 endast sigillremsa; nr 4 runt av ofärgat vax, utplånad omskrift och vapensköld, diameter 2,5 cm (heraldiskt sigill, se SMV II, s. 772); nr 5 endast sigillremsa med blå tygpåse. – En sigillpåse av ofärgat tyg förvaras löst med brevet. I uppvecket finns 7 skåror, varav den fjärde inte är i linje med de övriga och således inte förefaller vara en sigillskåra.

2 æwærdhelika] æwærdhe lika utan avstävningstecken vid radskifte. | Herra] Över raden. 10 nokor matto] Hopskrivet ms. 11 ther] Över raden. 12 bæggia] Bokstaven b rättad från v. 17 mina hustru] Formuleringen används trots att även Bothild är utfärdare. 19 jn] Bokstaven n saknas delvis p.g.a. hål. 20 Littera ... 22 hærådhe] Med olika händer.

¹Jfr Söderwall vin 1: 'skiljedomare el. av parterna utsedd ledamot av kompromissnämnd'. ²Vadstena klostrets brevsignum, se L. Sjödin i MRA 1939, s. 124.

Text på sigillremsa nr 1: Nicolai Arfwe: s:s; nr 2: Botildis Jonis dotter; nr 3 text saknas; nr 4: 30
Andree Thorstenssons; nr 5: Boecii Jonesons; nr 6 saknas.

30 Arfwe] *Bokstaven e ska möjligen läsas o.*

10425

1381 efter juni 24

Lübeck

Recess efter hansedagen i Lübeck där åtskilliga ärenden rörande bland annat Gotland ("Gotland") och Skåne ("vp Schone") avhandlats. Vid hansedagen behandlas bland annat ett brev till Bo Jonsson ("ad Boecium Jonsson") beträffande biläggande av dennes strid med Dorpat (DS nr 10426). Vidare diskuteras silltunnornas storlek i Skåne, som enligt ett förslag ska ha samma storlek i alla städer runt Östersjön ("in allen steden by der zee"). Måtten på tunnorna i Rostock ("to Rostok") ska tjäna som förebild. Vidare riktar städerna kritik mot fogdarna i Trelleborg, Ystad och Simrishamn ("van Drelleborg Vstede vnd Zomershauene") för att de har åsamkat köpmannen i Skåne stor skada. Vidare riktar städernas hantverkare kritik mot borgmästarna och invånarna i Malmö ("to dem Ellenbogen") för att de inte får uppehålla sig med sina varor i staden efter sankt Dionysius dag (9/10), vilket enligt dem har varit en rättighet sedan länge. Vidare diskuteras rättigheterna för Stralsunds och Kampens ("de van dem Zunde vnd van Campen") fiskare i Skåne samt tvisten mellan Henning Podebusk ("Hennyng van Pudbusz") och de preussiska städerna rörande det tyg som har hittats utanför Helzingborg ("vor Helzingborgh"). Vid en ekonomisk kontroll konstateras dessutom att bland annat Gotland inte har betalat den årliga pundtullen för fredsskeppen och staden uppmanas att översända den till Lübeck.

Avskrifter: (på tyska) på papper i hs Ledreborg nr 6, fol. 124r, Ledreborgs slotts gårdsarkiv, Lejre, Danmark; Recessus Hansae Teutonice de anno 1363–1414, pag. 161–162 och 295–300, Stadtarchiv Wismar (ej återfunnen efter andra världskriget). För ytterligare avskrifter se Dipl. Dan.

SDHK nr 43398.

Tryckt: Hanserecess II, nr 232; (i utdrag) Norges Gamle Love II:1 (1912), nr 356; (i utdrag) Dipl. Dan. IV:2, nr 145.

Regest: Reg. Dan. Ser. II, nr *3079; Mecl. UB XX, nr 11356; D. Kausche, *Purbusser Regesten* (1940), nr 478.

Översättning: (till modern danska) Danmarks Riges Breve IV:2, nr 145.

Om namnet Podebusk (van Pudbusch) se B. Sundqvist, *Deutsche und niederländische Personenbeinamen in Schweden bis 1420* (1957), s. 275 f.

10426

1381 efter juni 24

(Lübeck)

Städerna skriver (i enlighet med beslut vid hansedagen i Lübeck) till Bo Jonsson och ber honom att komma överens med Dorpats stad och stift. I förhandlingarna har Volrad van Züle, Klaus Plate, Henning van Qualen, företrädare ("des stichtes droste") för Dorpats stift, och Wolter van der Borch, borgmästare i Dorpat, deltagit. Städerna meddelar Bo Jonsson att Dorpats stad och stift efter förhandlingar är villiga att avsluta tvisten med honom genom att underkasta sig en skiljedom och ber honom att göra detsamma. Dorpats stad och stift är villiga att låta ärkebiskopen i Riga och ordensmästaren i Tyska orden i Livland avgöra tvisten. Om det skulle misshaga mottagaren är de villiga att i stället låta (alla) städerna eller städerna Lübeck, Hamburg, Rostock, Stralsund, Wismar och Lüneburg, alternativt två eller tre av dessa, avgöra tvisten. Detta ska emellertid ske i samförstånd med mottagaren. Städerna uppdrar åt ett bud att vid behov förhandla med mottagaren och denne ombeds att meddela staden Lübeck sitt beslut genom budet. Därutöver ombeds mottagaren låta (Hinze) Brunswik godta det beslut som städerna har fattat.